

N.R.C.
24-2-2017

Arjen Fortuin

Laat de dubbeltjes maar rollen, toch?

Het origineel van Lucebert zit niet in het aanbod, maar toch draaide bol.com deze week haar kleine revolutie af: 'Kobo Plus' alias 'Bookify' alias 'Literaflix' alias 'all you can read': een streamingdienst waarbij je voor een tientje per maand onbeperkt digitaal kunt lezen. Alles is veel voor wie niet veel verwacht (J.C. Bloem, niet in Kobo Plus) en 'alles' is hier een rekbaar begrip. Ik pakte de Bestseller 60 erbij. Een kort maar deprimerend onderzoek (de Bestseller 60 lezen voelt toch als kijken naar een trambotsing) leerde mij dat slechts zes van de titels uit de lijst van deze week in het aanbod zitten. Misschien is het toch wat elitairder bedoeld: als u de jongste Libris-longlist wilt *binge-readen* komt u tot vijf van de achttien titels.

Er komt snel meer bij, belooft Daniël Ropers van bol.com. Dat is het gekke van deze introductie. Kobo Plus is geen teken van het succes van het digitale lezen, maar juist van het *ontbreken* van dat succes. De uitgevers zijn niet bang meer. Jarenlang zweetten ze peentjes omdat ze vreesden dat het e-book hun verdienmodel zou verkrumelen. Pas nu het leeuwendeel van de lezers aan het papier blijft plakken, durven de meeste uitgevers het streamingproject aan. Waarbij negentig procent van de bestverkopende boeken dus nog achter de hand wordt gehouden. Dat is ook wel voorstelbaar, want voor schrijvers valt er nog weinig te halen. Ropers schat hun inkomsten per gelezen boek op „zeker tientallen centen”. Laat de dubbeltjes maar rollen! Hoewel: een in de winkel verkocht boek levert meestal een euro of twee op - tel uit je decimering. De gedachte is natuurlijk dat het hier *extra* geld betreft. Illegale downloads leveren helemaal niets op.

Kobo Plus toont niet het succes van het digitale lezen, maar het *ontbreken* van dat succes

Overigens zit er een addertje onder de dubbeltjes: schrijver en uitgever krijgen pas betaald als iemand twintig procent van een boek heeft gelezen. Als de royalty's van *De slinger van Foucault* destijds zo waren berekend, was Umberto Eco gestorven van de honger. Ik stel me voor hoe ik, begeesterd door de mogelijkheden om te browsen, na 70 pagina's *Judas* overstap op *De greppel* om 55 bladzijden verder in *Huidpijn* te beginnen. Daarvan lees ik dan de eerste dertig pagina's en de laatste tien - want ik wil wel weten wie het heeft gedaan. In die niet helemaal denkbeeldige situatie betaal ik wél mijn tientje aan Kobo, maar grijpen Holleeder, Koch en Noort naast hun dubbeltjes. We moeten maar een actie Kobo Schrijverssolidariteit beginnen: blader bij elk Koboboek in elk geval door tot u voorbij een vijfde bent, zodat de schrijver zijn deel krijgt.

Of laat Kobo een knop 'betaal de schrijver' installeren, die we kunnen indrukken bij de eerste de beste zin die ons een kwartje waard is. Zoals deze, over Schiedam: 'Dan de Plantage, smal als een degenstoot door Moeder Natuur gedreven in het lijf der vesting', een van de tientallen parels in *Verbrande erven* van Emile Mandeau. Dat was een pseudoniem van F. Bordewijk. Het boekje is een door de Schiedamse boekhandel Post Scriptum gemaakte facsimile-uitgave van de prachtnovelle die De Bezige Bij in 1944 clandestien publiceerde, over een familie die een boers en vrijpostig nichtje in huis krijgt. Honderdvijftig dubbeltjes slechts. Aarzel niet.

Arjen Fortuin is literair redacteur van NRC